

Min Dygtighed var fra Herren

Taler

Peter Andreas Jensen

Dato

10 oktober 1861

Sted

Kristiania

Omstendigheter

Nedlegging av grunnstein for Stortingets nybygg

1 Høistærede Forsamling.

Det er velgjort, at man ved en Leilighed som denne har forlangt Ordet af en Herrens Tjener. Her er ikke Spørgsmaal om Personen; her har Ingen Ret til at
5 drage en Jevnførsel mellem den Talende og de Hørende, endnu mindre mellem ham og Gjenstanden for hans Tale. Jeg veed, at jeg her staar for Landets Ypperste, jeg veed endnu sikrere, at den Handling, som her skal foregaa paa Hans Majestæts Befaling ved Regjeringens første Medlem, har en Betydning, som vel kunde finde en bedre Talsmand end den, man i mig har valgt. Men
10 alligevel frygter jeg ikke for at føre Ordet. Ogsaa jeg staar her i en Majestæts Navn og paa hans Vegne; ogsaa jeg har mit Mandat, og det fra En, om hvem det er sagt: "Dersom Herren ikke bygger Huset, da arbeide de forgjæves, som bygge derpaa". Vel sandt: her er det et heelt Folk, som bygger, eller - endnu bedre: Konge og Folk have ligesom slaaet sig sammen om her at reise en Bygning, som
15 skal være begge værdig og indprente Efterslægten, at i Carls Dage raadede Storsind og Rundhaandethed i gamle Norge. Men - er det ikke saa, at størst Daad kræver størst Velsignelse? at just der, hvor Konge og Folk gaa i Pagt, maa en Trediemand være med som Bindeled i Pagten. Han som er Folkenes Styrer og Kongernes Konge? Jeg tør sige, at skal vort Fædreland i noget Stykke fortrinsvis
20 prises, saa skal det være, fordi det altid har forenet Ydmyghed med Tillid. Vi ere et lidet Folk; men vi har heller aldrig villet gjøre os større. Vi have maaske en og anden Gang begyndt paa noget stort, men vi glemte da ikke at begynde fra Herren. Et og Andet lykkedes vel ogsaa, men Folket forsømte ikke at give Gud Æren, og det var stolt af at kunne gjøre det. Ja - Gud har vært med os i de
25 fremfarne Dage som i de nuværende, med Fædrene som med Sønnerne. Er Norge nu en Ligemand mellem Brødre, er det blevet Sandhed nu at Nordmænd raade i Norge, og kan Folket idag pege paa disse spirende Grundmure og sige:

denne er min egen Plantning, her reiser jeg min egen hellige Arne, - saa glemmer
30 det ikke at føie til: ikke at jeg har været dygtig dertil af mig selv! men min
Dygtighed var fra Herren.

Derfor gjentager jeg: det er vel gjort, at man ved en Leilighed som denne har
forlangt Ordet af en Herrens Tjener; thi det er at forlange Ordet af Herren selv.
35 Leiligheden er sjelden, maatte den ikke komme mere end een Gang i Nationens
Liv! Her lægges idag Grundstenen til den Bygning, som skal huse Folkets
Repræsentanter under deres Raadslagninger om Landets Vel og Vee. I Sandhed
- Nationen har ikke forhastet sig, og det gjør den Ære. Snart i halvhundrede Aar
har den været en myndig Mand, og i ligesaa lang Tid har den skikket sine
40 Sendemænd til Raadslagning paa Thinge. Vel laa ei Thingkredsen som i
Fædrenes Dage under aaben Himmel, - Tag over Hovedet havde dog Folkets
Repræsentanter; men de boede, saa at sige, under fremmed Tag, de toge tiltakke
med Leiligheden, som den var, og klagede ikke, fordi de under Tryk og Længsel,
i Hede og Kvalme maatte udrette Tankens og Talens anstrengende Gjerning. Ja
45 de gik tilsidst, næsten som en husvild Flok, fra Dør til Dør og var glad ved i en af
sine egne Gavebygninger at finde et nogenlunde luftigt Ly for Arbeidet under
Sommerdagens Hede. Og dog havde det staaet til dem selv at indrette sig baade
hyggeligere og mere anstændigt. Midlerne dertil havde de i Folkets Sparepenge.
Hvem skulde have forment dem at gjøre Brug deraf efter Behovet? Vel dem!
50 Tak og Ære, at de ikke gjorde det! Der var Andet at tænke paa, før de kunde eller
turde tænke paa sig selv. Kongen var husvild som Folket, - først og fremst da en
Bolig for Herrens Salvede, at han kunde finde det godt og hjemligt at gjæste sine
Nordmænd! Landets høieste Læreanstalt antog mere og mere Skikkelse af en
Brakke; se nu, - se hist, nogle hundrede Skridt fra os, hvilke prægtige Bygninger
55 Folket har opført for den Institution, i hvilken den erkjender Livaaren for sin
aandelige Tilværelse og Trivsel. Herlige Kilder til Velstand og Lykke fandtes
rundt omkring i Landet, vore Fjelde, vore Skove, vore Have og Søer, vore Agre
og Marker åfgave rige Betingelser for den lykkeligste Udvikling til materielt
Velvære; men de laa unyttede, tildels ganske uændsede; thi hvad hjalp det at have
60 Produktet i Haanden, naar Haanden manglede Kraft til at føre Produktet til
Munden? Dette maatte først afhjælpes, og nu - gjør nu en Rundtur over Norges
Bjerg-passer og gennem Dalstrækninger i Dybet! Jeg kunde ønske, at en af
forrige Aarhundredes Bygmestere eller en Brobygger af den gamle Skole vilde
gjøre Turen med, og jeg gad vidst, hvorledes han vilde tiltale Veianlæggene ved
65 Dovre eller Kjædebroen over Sarpen - eller endelig den tredobbelte Snarvei, hvor
den Reisende bruser frem paa Landejorden, som en Skøiteløber paa den

speilglatte Isbro? Dog - hvem kan opregne det Altsammen? men hvem forstaar ikke, at det skal regnes Folkets Repræsentanter til Ros, at alt dette stod besluttet, bevilget, fuldfærdigt, før de endnu tænkte paa at give sig selv et Hjem, som ikke gjorde noget af det Øvrige til Skamme? Dette skede da ikke for tidligt, men - i Sandhed - heller ikke for seent; det var just den rette Tid! Var saa meget andet skikket til Rette, og saa mange Andre bragte til Sæde, saa maatte ogsaa Norges Storthing eie sin egen Arne. Men jeg siger ogsaa: nu først var det den rette Tid; thi først naar man havde fattet det Store i sin Gjerning, kunde man lægge Grundplanen stor nok for Gjerningens Værksted.

Thi denne Bygning maa blive stor, saavist som den Gjerning, hvortil den skal nyttes, er den største. Jeg har ikke nødig at udvikle det; jeg behøver kun at sige: her skal Nationen bo, her skal Nationen arbeide, her skal Nationen skrive sin Historie, her skal den modtage sine Gjæster, og disse Gjæster ere Kongens Raad, ja Kongen selv. Den er derfor jevnbyrdig med Kongens eget Slot, hvad den ogsaa udtaler ved selve sin Beliggenhed. Thi hvem nægter, at der hviler en høi Betydning i dette, at Kongen og Folket ho ligeoverfor hinanden? De ere ikke vendt fra hinanden, men til hinanden. Naar Folkets Repræsentanter om faa Aar her sidde samlede og med Alvor og Dybsind drøfte de Forslag og Forestillinger, som de modtager af sin Konges Haand, naar i samme Stund Kongen histoppe i Raadskammeret paa sit Slot modtager fra Folkets Mænd deres Beslutninger til Drøftelse og Afgjørelse; kunne de to Stats-magter - leirede nogle hundrede Skridt fra hinanden - kunne de da andet end, aandelig talt, rykke tæt sammen, saa nær, at de kunne give hinanden ikke blot Haand, men ogsaa Hjerte? Vi tiltrænge Tegn, for at forstaa og indprente os enhver vigtig Sandhed, men disse to Bygninger, hver for sig ragende op over den hele Vrimmel af Privatmænds Boliger: Kongens Slot og Nationens Hus, Front til Front vendte mod hinanden - de skulle for Begge være et Tegn og et Varsel: at Konge og Folk ere opløftede over Enkeltmands Interesse; men i sig selv jevngode, - Begge kun underlagte Ham, som raader over baade Jord og Himmel. Ja - ogsaa dette: Videnskabens, den humane og den christelige Videnskabs Institut, beliggende midt i mellem begge hine, slaar det ikke ligefrem en Bro mellem dem og betegner, at kun over Kulturens fredede Marker gaar den sikre Vei til baade materiel og aandelig Velstand? Bygger da Huset trøstigen, hvor Grunden her er betegnet! Konge og Folk have begge valgt den, og det skal sandes, at den kunde ikke vælges bedre! Det er Fjeldgrund, hvorpaa Huset skal staa, det skal da ikke rokkes! - Klipper blive sprængte for at skaffe Huset Plads, men ingen Magt skal sprænge det Sandhedens og Samdrægtighedens Styrkebelte, som indenfor disse Mure skal

omgjorde Folkets Repræsentanter. - Saa være da denne Stund en hellig Stund!
saa være da denne Byggegrund en viet Grund, indviet af Verdens store
Bygmester selv! Saa skride Værket frem, Dag for Dag under Haandsrekning af
110 Ham, i hvis Navn idag jeg taler og Landsstyrelsen handler. Ja, i dit Navn, du
treenige Gud, Himmels og Jordens Herre og Konge, skal Grundstenen til
denne Nationalbygning nu nedlægges af den øverste Tjener i Landet. Herre, lad
det nu ske! Herre lad det nu vel lykkes! Vær selv med din rige Velsignelse midt
iblandt os! Læg din egen Kraft i hvert Hammerslag, som befæster Stenen i
115 Grunden! Lad din Helligaand, Visdoms og Forstands Aand, inderligt og kraftigt
gjennemtrænge Menneskets Aand, og Alt, hvad der indenfor dette Huses Mure
tales og handles, maa være retviist fædrelandsk og christeligt, - Landet til Baade,
Kongen til Glæde, og Dit Navn til Pris og Ære. Det ske! Ja det ske - i Faders,
Søns- og Helligaands Navn! Amen!

120

Kilde

Vilhelm Haffner: Stortingets hus. Oslo 1953, s. 76-81.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/min-dygtighed-var-fra-herren>

125

130

135

140